

Zaman Kavram? Ba?ar? De?erlendirme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Zaman Kavram? Ba?ar? De?erlendirme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33553>

Özet

Zaman Kavramı Bağı Değerlendirme Ölçeği, 1999 yılında E. Kurtulu tarafından Yüksek Lisans Tezi kapsamında geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Bu ölçek, özellikle okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden beş-altı yaş grubu çocukların zaman kavramına ilişkin bağı düzeylerini değerlendirmek amacıyla tasarlanmıştır. Ölçeğin temel amacı, yaratıcı etkinlikler yoluyla verilen eğitimin ardından çocukların edindikleri zaman kavramı bilgisini ve bu kavramı kullanma becerilerini objektif bir şekilde ölçmektir. Bu araç, gelişimsel psikoloji ve erken çocukluk eğitimi alanında zaman algısının değerlendirilmesine önemli bir katkı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Zaman kavramı, okul öncesi, bağı değerlendirme, gelişimsel ölçek, yaratıcı etkinlikler, Marmara Üniversitesi, çocuk gelişimi, zaman algısı.

Yazarlar

Kurtulu, E.

Amaç

Zaman Kavramı Bağı Değerlendirme Ölçeği'nin birincil amacı, okul öncesi dönemdeki çocukların **zaman kavramı** bilgisini ve bu kavramı günlük yaşam bağlamında kullanabilme yeteneğini ölçmektir. Ölçek, özellikle yaratıcı eğitim metotları kullanılarak verilen kavram öğretimi sürecinin etkililiğini değerlendirmek üzere bir araç olarak geliştirilmiştir. Bu, eğitimcilerin uygulanan müdahale programlarının bağı düzeyini nicel verilerle saptamasına olanak tanır.

Bu araç, çocukların zamanı ifade eden terimleri (dün, bugün, yarın; mevsimler, aylar, saatler gibi) anlama ve sıralama becerilerini ne ölçüde kazandığını belirlemeye odaklanmıştır. Ölçeğin geliştirilmesi, erken çocukluk döneminde soyut bir kavram olan zamanın somutlaştırılması ve öğretilmesi çabalarının sonuçlarını izlemek için kritik bir gereklilikten doğmuştur.

Yapı

Ölçek, çocuk gelişimindeki **bilişsel yapı** ve zaman algısının evrimsel süreçleri üzerine kurulmuştur. Ölçülen temel yapı, çocuğun zamansal ilişkileri, sıralamay ve periyodik olaylar (gündüz/gece, mevsimler) anlama kapasitesidir. Bu, Piaget'nin bilişsel gelişim teorileri bağlamında, çocuğun somut işlemler öncesi dönemde soyut kavramları nasıl ele aldığını değerlendirmeyi amaçlar.

Ölçek maddeleri, genellikle üç ana bileşene odaklanır: 1) **Kronolojik zaman** bilgisi (saat, takvim),

2) **Sıralı zaman** bilgisi (önce, sonra, şimdi) ve 3) **Dönemsel zaman** bilgisi (mevsimler, günler). Ölçek, çocukların bu farklı zaman boyutlarının kavramsal olarak ne kadar bağı bir şekilde ayırt edebildiğini ve kullanabildiğini gösteren bir bağı puanı sağlamaktadır.

Geçerlik

Ölçeğin geliştirildiği kaynak olan yüksek lisans tezinde, geçerliğe dair detaylı psikometrik analiz sonuçları (kapsam geçerliği, yapı geçerliği vb.) açıkça belirtilmemiştir. Ancak bir bağı değerlendirme ölçeği olarak, ölçeğin **içerik geçerliği** (kapsam geçerliği) büyük olasılıkla, uzman görüşlerine başvurularak ve okul öncesi eğitim müfredatındaki zaman kavramı hedefleri dikkate alınarak sağlanmıştır.

Akademik standartlar gereği, bir ölçme aracının bilimsel kabul görmesi için yapı geçerliği çalışmaları (örneğin, faktör analizi veya bilinen gruplar karşılaştırması) raporlanması önemlidir. Kaynakta bu bilgilere yer verilmemesi, ölçeğin daha sonraki çalışmalarda standart geçerlik testlerinden geçirilmesi ihtiyacını işaret etmektedir.

Güvenirlilik

Kaynak materyalde güvenirlik analizlerine (test-tekrar test, iç tutarlılık katsayısı gibi) ilişkin spesifik bir veri sunulmamıştır. Bir testin güvenilirliği, aynı koşullar altında tekrarlanan ölçümlerde tutarlı sonuçlar verme derecesini ifade eder.

Geliştirme aşamasında, ölçek maddelerinin tutarlılığını sağlamak amacıyla muhtemelen pilot uygulamalar yapılmış olsa da, ölçeğin yaygın kullanım için **iç tutarlılık katsayısı** (Cronbach alfa) veya **test-tekrar test güvenirliği** gibi standart güvenirlik göstergelerinin belirlenmesi ve raporlanması gerekmektedir. Bu eksiklik, ölçeğin akademik kullanım için dikkat edilmesi gereken bir noktadır.

Faktör Analizi

Zaman Kavramı Bağı Değerlendirme Ölçeği'nin yapısını oluşturan alt boyutları (faktörleri) belirlemek amacıyla yapılan faktör analizine dair herhangi bir bilgi orijinal kaynakta yer almamaktadır. Faktör analizi, ölçeğin birden fazla boyutu ölçüp ölçmediğini ve bu boyutların teorik yapıyla uyumlu olup olmadığını kontrol etmek için kullanılan temel bir geçerlik çalışmasıdır.

Eğer ölçek, kronolojik zaman ve sıralı zaman gibi farklı bilişsel bileşenleri ölçmek üzere tasarlanırsa, **açıklayıcı veya doğrulayıcı faktör analizi** sonuçlarının paylaşılması, ölçeğin yapısal netliğini ve teorik temellerini güçlendirecektir. Bu verilerin eksikliği, ölçeğin tek boyutlu bir bağı testi olarak kullanıldığında varsayımını destekleyebilir.

Araç

Test Type: Geli?tirme (Ba?ar? De?erlendirme) Ölçe?i

Format: Bireysel uygulama veya grup uygulamas?na uygun, performansa dayal? veya sözel yan?t gerektiren maddeler içermesi muhtemeldir.

Language Available: Türkçe

Population Group: Okul Öncesi E?itim Kurumuna Devam Eden Çocuklar

Age Group: Be?-alt? ya? grubu (5-6 ya?)

Population Details: Erken çocukluk dönemi geli?imsel düzeydeki çocuklar.

Test Methodology: Kavram ö?retimine yönelik yarat?c? etkinlikler müdahalesinin ba?ar?s?n? ölçmek için ön test ve son test olarak kullan?lm??t?r. Uygulama, çocu?un zaman kavram?na ili?kin bilgisini sorgulayan sorular ve görevlerden olu?ur. Derecelendirme sistemi kaynakta belirtilmemi? olup, do?ru/yanl?? veya puanlamaya dayal? bir sistem kullan?ld??? varsay?labilir.

Anahtar Kelimeler

Erken çocukluk, bili?sel geli?im, Marmara Üniversitesi, yüksek lisans, kavram ö?retimi, geli?imsel psikoloji, test geli?tirme, ba?ar? testi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: Belirtilmemi?tir.

Correspondence Address: Kurtulu?, E. (1999). Okul öncesi e?itim kurumuna devam eden be?-alt? ya? grubu çocuklar?na yarat?c? etkinlikler yoluyla kavram (zaman kavram?) ö?retilmesi (Yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü, ?stanbul.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçek, 1999 y?I?nda bir yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmemi?tir. Ölçe?in kullan?m? için herhangi bir ticari ücret bilgisi bulunmamaktadır. Akademik veya e?itim amaçl? kullan?mlar için, tezin yazar? ve Marmara Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü'nden izin al?nmas? gerekmektedir. Tezin linkine YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?ilebilir.

Kaynaklar

Kurtuluş, E. (1999). Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden beş-altı yaş grubu çocuklarına yaratıcı etkinlikler yoluyla kavram (zaman kavramı) öğretilmesi (Yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Zaman Kavramı Bağımlı Değerlendirme Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri, orijinal kaynak metinde (tez özeti veya katalog kayd) sunulmamıştır. Maddelere erişim için Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde bulunan tezin tam metninin incelenmesi gerekmektedir.